

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 11

*Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції
“Правова держава: досвід, можливості,
механізми формування в сучасній Україні”,
м. Київ, МАУП, 24 квітня 2014 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2014

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 5 від 28.05.14)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
А. А. Ізнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
Ф. М. Медвідь, канд. філос. наук, проф.
О. В. Куроченко, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук, проф.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соціальних наук, проф.;
В. В. Утвенко, канд. іст. наук, доц.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук, проф;
М. В. Чечетов, д-р наук держ. упр., проф.;
Н. П. Ярош, д-р наук держ. упр.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності : [зб. наук. пр.] /
МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 11: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Правова держава: досвід, можливості, механізми формування в сучасній Україні”, м. Київ, 24 квіт. 2014 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голова) [та ін.]. — 2014. — 362 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Сітуха С. Д. Побудова правової держави в сучасній Україні.....	200	Комаров О. В. Правовий статус слідчих підрозділів органів внутрішніх справ України.....	250
Слободян С. І. Природа громадської думки як інструмент інформаційно- комунікативного впливу в демократичній правовій державі.....	204	Кулик М. С., Руть Ю. В. Значення психології профайлінгу для юридичної освіти.....	254
Шашкова-Журавель І. О. Міжнародно-правові аспекти запобігання та протидії примусовій праці.....	210	Лісовська Ю. П. Інформаційна безпека за умов побудови інформаційного суспільства в Україні.....	259
Швець Н. Г. Методичне забезпечення права на перепідготовку кадрів.....	214	Лушер В. В. Поняття механізму адміністративно-правового забезпечення інформації в органах прокуратури України.....	262
Аріфходжаєва Т. Б. Теоретико-методичні основи формування недержавних пенсійних фондів в умовах сьогодення.....	216	Матвієнко О. С. Сучасний стан трудового законодавства України.....	265
Гусейнов Мохлат Йолчу огли Податково-фінансові засоби державного управління соціально-економічним і промисловим розвитком.....	221	Ничипоренко О. В. Захист прав і законних інтересів платників податків.....	269
Жарков В. О. Мультикультуралізм як поняття юридичної науки.....	227	Поліщук М. Г. Захист прав громадян в юридичному процесі.....	272
Живицька Л. І. Юрисдикційність (підвідомчість) справ про адміністративні правопорушення.....	231	Проскуракова А. Ю., Руть Ю. В. Фізіогномічні ознаки та їх зв'язок з ознаками психологічного портрету.....	274
Живицький В. А. Податкова служба як соціально-правовий інститут.....	235	Рябоволенко Н. В. Порядок формування ціни как денежного выражения стоимости товаров, услуг предприятия.....	280
Заросило Н. В. Взаємодія громадянського суспільства і місцевого самоврядування.....	239	Шаповалов А. В. Актуальні проблеми здійснення відбору кадрів до органів прокуратури України.....	283
Карачевська О. Л. Особливості професійного вигорання серед психологів та соціальних працівників наркологічних реабілітаційних закладів.....	241	Журбенко М. В. Структура та функції Національного банку України.....	286
Кирилюк Ю. В. Нова наука брахіологія та доцільність її використання в юридичній освіті.....	246	Круглій Д. В. Зовнішня заборгованість та її вплив на фінансову безпеку України.....	290
		Мельник Ю. І. Амністія та помилування в Україні.....	293

ЮРИСДИКЦІЙНІСТЬ (ПІДВІДОМЧІСТЬ) СПРАВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Становлення і розвиток української державності, вип. 11, с. 231–234

Логічним є твердження про те, що всі правовідносини в сучасній правовій державі мають регулюватись певними органами. Діяльність органів державної влади й управління є підпорядкованою. Упорядкованість та підпорядкованість відносин визначається Конституцією України та законами України, що утворює відповідний характер дій та формує відносини між суб'єктами [1, 804].

Суб'єкти підвідомчості справ про адміністративні правопорушення — це органи (посадові особи), уповноважені державою вирішувати справи про адміністративні правопорушення (проступки). Їх ще називають органами адміністративно-деліктної юрисдикції.

Більш точно, виразніше та послідовно правовідносини у сфері інституту підвідомчості справ про адміністративні правопорушення урегульовано в Кодексі України про адміністративні правопорушення (далі — КУпАП) [2]. У розділі III КУпАП, що має назву “Органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення” (гл. 17) подано їх перелік.

Сукупність суб'єктів адміністративно-деліктної юрисдикції становить єдину систему, за допомогою

якої будь-які справи про адміністративні правопорушення вирішуються за правилами, що встановлені державою. Специфіка (особливості) цієї системи зумовлена різноманітністю адміністративних правопорушень [3, 349].

У теорії права вже звичайним є проведення класифікації суб'єктів за певними їх рисами, за сферами компетенції, колом та часом повноважень. Не обійшло це правило класифікації і органи, яким підвідомчі справи про адміністративні правопорушення.

Загальнопоширеним є **поділ зазначених суб'єктів** на:

а) суб'єкти, які мають розширену компетенцію при розгляді справ про адміністративні правопорушення;

б) суб'єкти, які мають звичайну компетенцію при розгляді справ про адміністративні правопорушення.

Різниця між цими суб'єктами адміністративної юрисдикції полягає в тому, що окремі з них, крім загальних прав, притаманних усім суб'єктам, володіють правом вжиття заходів забезпечення провадження у справі про адміністративні правопорушення. Таким чином, вивчаючи ознаки суб'єкта адміністративної юрисдикції при розгляді адміністративних

справ, потрібно користуватися загальнотеоретичним поняттям “статус суб’єкта права”. Під суб’єктом права слід розуміти учасника суспільних відносин, у тому числі й адміністративно-правових, наділеного правовою нормою, суб’єктивними правами і кореспондуючими їм обов’язками.

Основними **ознаками** суб’єкта права є:

- *соціальна ознака*, завдяки якій здійснюється персоніфікація зазначеного суб’єкта за рахунок його участі в суспільних відносинах як відокремленого, здатного виробляти і реалізовувати свою волю індивідуума;

- *юридична ознака*, завдяки якій за допомогою юридичних норм суб’єкт права наділяється можливістю мати права й обов’язки, а також бути учасником правових відносин, у тому числі й адміністративних.

Вони відрізняються за:

- а) правовою природою утворення;
- б) цілями утворення;
- в) структурою повноважень;
- г) порядком ухвалення рішення у справі;
- д) безпосередньою компетенцією.

За **правовою природою** утворення вони поділяються на органи:

- що стосуються сфери виконавчої влади (ст. 222 — органи внутрішніх справ, ст. 222-1 — прикордонні війська, ст. 230-1 — органи Міністерства праці і соціальної політики);

- що стосуються сфери судової влади (ст. 221 — суди);

- що стосуються сфери місцевого самоврядування (ст. 219 — виконавчі комітети селищних і сільських рад).

За **цілями утворення** вони поділяються на органи:

- утворені виключно для здійснення юрисдикційних функцій (наприклад, ст. 218 — адміністративні комісії);

- утворені для здійснення як юрисдикційних, так й інших функцій (наприклад, ст. 219 — виконавчі комітети селищних і сільських рад, ст. 222-1 — прикордонні війська, ст. 235 — військові комісаріати).

За **структурою повноважень** вони поділяються на органи:

- територіальної компетенції, тобто здійснюють адміністративно-деліктну юрисдикцію в межах адміністративно-територіальної одиниці (ст. 219 — виконавчі комітети селищних і сільських рад, ст. 218 — адміністративні комісії);

- галузевої компетенції, тобто здійснюють адміністративну юрисдикцію в межах галузі керування (ст. 222-1 — прикордонні війська, ст. 225 — органи морського транспорту) [4, 382].

За **порядком ухвалення рішення** у справі вони поділяються на органи:

- колегіальні, до яких за чинним КУпАП належать адміністративні комісії (ст. 218), виконавчі комітети селищних і сільських рад (ст. 219);

- від імені яких рішення приймають уповноважені на те посадові особи, до яких належать, наприклад, органи внутрішніх справ (ст. 222). За безпосередньою компетенцією органи адміністративно-деліктної юрисдикції детерміновані законодавцем і зафіксовані у відповідних статтях гл. 17 “Підвідомчість справ про адміністративні правопорушення” КУпАП.

Функціональне закріплення прав і обов’язків суб’єкта адміністратив-

ної юрисдикції здійснюється за умови врахування таких елементів:

1) Функціональна компетенція.

За своїм змістом до неї належать повноваження щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення, а також прийняття рішень про накладення адміністративного покарання відповідного виду і розміру, про передачу адміністративної справи на розгляд іншого суб'єкта адміністративної юрисдикції або про припинення справи за провадженням, повноваження щодо перегляду справи і прийняття рішення про залишення в силі раніше прийнятого рішення, його заміни чи скасування або направлення адміністративної справи на новий розгляд.

2) Додаткова функціональна компетенція.

Вона сприяє забезпеченню виконання рішення, винесеного щодо конкретної адміністративної справи. Це стосується також організації виконавчого провадження, а також безпосереднього виконання постанови щодо адміністративної справи.

3) Факультативна функціональна компетенція.

Особливістю цих органів є також те, що повноваження суб'єкта адміністративної юрисдикції при проведенні ним своєї діяльності здійснюється через внесення у відповідні організації та до посадових осіб подань про усунення причин і умов, які сприяють вчиненню адміністративно-карних протиправних дій (бездіяльності).

Офіційна класифікація органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення, наведена в ст. 213 КУпАП.

Відповідно до неї справи про адміністративні правопорушення розглядаються:

а) адміністративними комісіями при виконавчих комітетах районних, міських, районних у містах, селищних, сільських рад (п. 1);

б) виконавчими комітетами селищних, сільських рад (п. 2);

в) районними, міськими судами (суддями) (п. 4);

г) органами внутрішніх справ, органами державних інспекцій та іншими органами (посадовими особами), уповноваженими на те (п. 5).

Таким чином, законодавець визначає головні види суб'єктів адміністративно-деліктної юрисдикції, кваліфікує їх за певними ознаками, видами, функціями. Чинний КУпАП наводить велику кількість органів, які уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення. Така їх кількість пов'язана з тим, що сучасні сфери правового регулювання настільки різноманітні, що регулювати їх двома-трьома органами уже є не достатньо дієвим засобом. Але з часу прийняття КУпАП (1984 р.) багато сфер народного господарства не лише зазнали змін, а й трансформувались у нові інститути. Тому нагальним є питання перегляду, укомплектації органів, яким підвідомчі справи про адміністративні правопорушення, для досягнення найбільшої ефективності та побудови правової, демократичної, європейської держави.

Література

1. *Кодекс України про адміністративні правопорушення*. Адміністративне право України: основні поняття:

- Навч. посіб. / І. П. Голосніченко, М. Ф. Стахурський, Н. І. Золотарьова. — К., 2005.
2. *Колпаков В. К., Кузьменко О. В.* Адміністративне право України: Підруч. — К.: Юрінком Інтер, 2003.
3. *Битяк Ю. П., Богуцький В. В., Гаращук В. М. та ін.* Адміністративне право України: Підруч. для юрид. вузів і ф-тів / За ред. Ю. П. Битяка. — Х.: Право, 2000. — 516 с.